

פרשת
בהעלותך
גליון 342
תשפ"א

משנת חכמים
מיתורם של רבותינו

מעלת תורתנו הקדושה ועמליה • הרה"ג רבי מאיר פרידה שליט"א

פר במדבר נקרא בשם "חומש הפקודים", על-שם שעוסק בתחילתו במיפקד בני ישראל, כנאמר בריש פרשת במדבר (פרק א' פסוק ב') "שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחות ולבית אבותם וגו'". וידועים דברי רש"י ז"ל (שם) שכתב וז"ל: "מתוך חיבתן לפניו, מונה אותם כל שעה, כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרים, וכשבא להשרות שכירתו עליהם מנאם, באחד בניסן הוקם המשכן, ובאחד באייר מנאם". עכ"ל.

ולאחר שמושה ואהרן מנו את שבטי ישראל, נאמר להלן שם (פסוק מז) "והלויים למטה אבותם לא התפקדו בתוכם", ומיד נצטוו משה שם (פסוק מט) "אך את מטה לוי לא תפקודו ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל", ופירש רש"י שם בשם מדרש תנחומא הטעם - כדאי הוא לגיון של מלך להיות נמנה לבדו. ע"כ. ולקראת סוף הפרשה (פרק ד' פסוקים א-ב) נאמר: "וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר. נשא את ראש בני קהת מתוך בני לוי למשפחותם לבית אבותם". ולאחר מכן בריש פרשת נשא (פסוקים כא-כב) נאמר: "וידבר ה' אל משה לאמר. נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם". ובהמשך שם (פסוק כט) נאמר: "בני מררי למשפחותם לבית אבותם תפקוד אותם".

יש להבין: א'. מדוע ציוה ה' למנות תחילה את בני קהת כנאמר בסוף פרשת במדבר (פרק ד' פסוק ב') "נשא את ראש בני קהת מתוך בני לוי למשפחותם לבית אבותם", ורק לאחר מכן ציוה ה' למנות את בני גרשון ובני מררי, והלא גרשון היה הבכור כדכתיב "ובני לוי גרשון קהת ומררי" (בראשית מו', יא), וא"כ היה לו למנות תחילה את בני גרשון הבכור? ב'. מדוע הפרידה התורה בין מנין בני קהת למנין בני גרשון ובני מררי, נכתב בפרשה נפרדת

הכתוב לגרשון, שבתחילה אמר נשא את ראש בני קהת, ואח"כ אומר נשא את ראש בני גרשון וגו' הוי "יקרה היא מפנינים מבכור שיצא ראשון, ואין פנינים אלא תחילה כמד"א (רות ד') וזאת לפנינו בישראל". עכ"ל המדרש.

וכתב הרב "כלי-יקר", מה שרצו לתקן זה במדרש, לומר שלפי שנמסר משא הארון לקהת על-כן מנאו תחילה לכבוד הארון, היא גופא קשיא למה לא מסר משא הארון לגרשון הבכור לכבודו ביתר שאת ועודו בארון התורה אשר לו משפט בכורה? והקרוב אלי לומר בזה שרצה הקב"ה להראות ש"כבוד חכמים ינחלו" כדי ללמד דעת את העם שיכבדו את לומדי התורה ולקרא לקדוש ה' מכובד, לקדשו בכל דבר שבקדושה כדרך שמנה את קהת תחילה בעבור משא דבר ה' אשר אתו, ואילו היה נותן הארון לגרשון הבכור, הייתי אומר שבעבור הבכורה מנאו תחילה ולא הייתי תולה החשיבות במשא הארון, על-כן מסר הארון לבני קהת ומנאם תחילה, וידעו הכל ליתן כבוד לתורה וללומדיה. אך מדסמך בעל המדרש ענין זה לפסוק "יקרה היא מפנינים", ודאי כוונתו להורות שכתר תורה מונח לכל, ועל-כן לא ניתן הארון אל הבכור שלא יהיה תפארתו לומר אני ראוי לכתר תורה יותר מזולתי, אלא הכל שווין בה. לכך נאמר "יקרה היא מפנינים" היינו מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים, כי לכתר כהונה אין זוהר כי אם מי שהוא מזרע אהרן, אבל כתר תורה מונח לכל והכל זוכין אליו. "ויקרה היא מפנינים" מכתר מלכות שיש לו זהב ורב פנינים ואין זוהר בו כי אם מי שהוא מזרע דוד, אבל לכתר תורה הכל זוכין. ומטעם זה דרשו במדרש עוד "יקרה היא מפנינים" מן הבכורה, כמד"א "וזאת לפנינו בישראל", כי אל הבכורה אין זוהר כי אם מי שגולד ראשון, אבל לתורה הכל זוכין. עכ"ל. ש"י ודפח"ח.

ולפי דברי הכלי-יקר הנ"ל, נלע"ד ליישב

מדוע הפרידה התורה את מנין בני קהת ממנין בני גרשון ובני מררי שמנין בני קהת נכתב בסוף פרשת במדבר, ואילו מנין בני גרשון ובני מררי נכתב בפרשה נפרדת - פרשת נשא, ללמדנו שיש הבדל גדול ומהותי בין בני קהת נושאי הארון לבני גרשון ומררי, ולכן לא מספיק להקדים את בני קהת לבני גרשון ומררי ולכותבם בפרשה אחת, אלא צריך לכתוב את בני קהת בפרשה נפרדת. כדי ללמדנו שהמרחק ביניהם הוא רב ולא קרב זה אל זה, ומזה נלמד להעריך את לומדי התורה. ודו"ק כי נחמד הוא בס"ד.

ולפי דברי הכלי-יקר הנ"ל, נלע"ד ליישב ג"כ מדוע במנין בני קהת נאמר "מתוך בני לוי", והיינו טעמא כיון שציוה להקדים את מנין בני קהת לפני בני גרשון הבכור, וקהת הוא הבן השני של לוי בין גרשון למררי, לכן כתב "מתוך בני לוי". ואח"כ מצאתי באוה"ח הקדוש בפרשת במדבר על הפסוק הנ"ל שכתב כן בהדיא, וברוך שכינותי.

ולפי אתי שפיר נמי מדוע חזר הפסוק כאן בריש פרשת נשא במנין בני גרשון וכתב פעם שניה "וידבר ה' אל משה לאמר" ולא הסתפק במה שאמר במנין בני קהת הקודם שבסוף פרשת במדבר "וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר", ואילו אצל בני מררי לא חזר לומר פעם שלישית "וידבר ה' אל משה לאמר" אלא נאמר "בני מררי למשפחותם לבית אבותם תפקוד אותם", ואומר האוה"ח הקדוש בריש פרשת נשא טעם לדבר, שבא לומר ענין אחר לבד המספר, והוא שינשא וירומם בני גרשון לערך בני מררי בפני עצמו, ולזה כשיצוה על מספר בני מררי ואמר "בני מררי וגו' תפקוד אותם", לא קבע להם דיבור בפני עצמו שאין להם מעלה אלא מנין לבד, וראיה לדבר ממה שאמר "תפקוד, ולא 'תשא". עכ"ד.

וכ"כ הכלי-יקר דהטעם שנאמר לשון "נשא" בבני קהת ובבני גרשון, ולא גם בבני מררי, המשך בעמ' ד' <<

• זמני היום - לאופק רכסים •

10:16	סו"ז תפלה	7:10	הדלקת נרות
12:37	תצות	5:33	נן החמה
7:40	שקיעה		סוּחֻק־שׁ
8:23	צאת שב"ק יו"ט	8:10	מג"א
8:53	ר"ח	8:22	מג"א - 72
	אבן פרק ב	9:05	גו"א

להערות ולמשלוח חומר לערך
בפקס: 1 557-4-653-153

לתרומות והנצחות: 054-846-8706
וב'נדרים פלוס' קופת 'משנתה של תורה'
לקבלת העלון במייל: Mishnatar@gmail.com

לעילוי נשמת

הרב משה בן הרמים הגוס ז"ל ומרת רחל זינת בת
אברהם עובדי צאל ע"ה תורת
ת.נ.צ.ב.ה.

מכט חיובי, גם כלפי בין אדם למקום?
 'אל יתייאש מן הרחמים, היש גבול לכך?
 מתי אפשר במיוחד לשים לב למיוחדים שבעם?

משנת המוסר

מצאצו של מין המשגיח וצוק"ל

להארות והערות
 הרב ידידיה שורץ:
 ys9040@okmail.co.il
 ליעשות בחומר שימוש
 כלשהו בלא רשות מהמערכת

'והיא צפונה איתו'

"עֶשֶׂק דַּל חֶרֶף עֲשֵׂהוּ וּמְכַבְּדוּ חֲנוּן אֲבִיו"
 (יד,א)

"עשק דל" - העושק את חברו, בכך שמבזה אותו בצורתו - איך הוא נראה, בין בעניונו, "חרף עשהו" - הוא מחרף בזה את "עושהו" - את הקב"ה. כי היה בידו את היכולת לשבח את ה' אם היה מסתכל על **הצדדים החיוביים** שבחברו והיה אומר לחברו דברי שבח. אבל המכבד את חברו ומסתכל על מעלותיו, מכבד את ה', מדוע הוא נחשב שמכבד את ה', כיון שבעצם הלה שלפניו, עני, אם כן מדוע הוא משבח, אלא כיון - שהוא בצלם אלוקים.

"בְּרַעְתּוֹ יִדְּחֶה רָשָׁע וְחֹסֶה בְּמוֹתוֹ צַדִּיק"
 (יד,ב)

הרשע על ידי הרעה שתקרא לו, יתמוטט וכמו שכתוב "תמותת רשע רעה" (תהילים לד,כב) ועוד כתוב "שבע יפול צדיק וקם ורשעים יכשלו ברעה" דהיינו, הרשעים נופלים אפילו ברעה אחת שבאה לפנייהם, אבל הצדיקים **אפילו שבע נפילות** אינם

ממוטטות אותו.

הצדיק חוסה אצל הקב"ה בעת הרעה ואפילו במונו חוסה לפני הקב"ה להציל נפשו מן האבדון, וכמו שכתוב "ויגיעו עד שערי מות" (תהילים קז,יח) וכן מצינו בגמרא בברכות (י' ע"א) שאמר הנביא לישיעה לחזקיה המלך, "כי מת אתה ולא תחיה" ואעפ"כ התפלל חזקיה, אמר, מקובל אני מאבותיי אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייאש מן הרחמים.

מלשון הפסוק "וחוסה במונו צדיק" משמע שהצדיק חוסה בהשי"ת אפילו לאחר מותו, אך מהראיות שמביא רבינו יונה מתבאר שהכוונה היא שהצדיק חוסה עד קרוב למוותו, ואז ה' מציל אותו, וכלשון הפסוק "עד שערי מוות" בזמן שהחרב היא רק על הצוואר ולא שכבר המיתה אותו. רבי שמואל רוזבסקי זצ"ל כחשלו גבר והוא נטה למות, הוא כבר לא קיווה לישועה, שאלו אותו, הרי כתוב, אפילו חרב חדה מונחת על צווארו אל יתייאש מן הרחמים. ענה רבי שמואל: זה כבר **בתוך הצוואר**, עתה אני כבר טריפה, צריך

נס ממש. מסופר על אביו של 'החכם צבי' שבזמן הפוגרום העידו לפני אשתו, שראו שאחד הפורעים נתן לו מכת חרב בצוואר והוא התמוטט ומת. על סמך זה בי"ד התירו את אשתו, אך אשתו לא רצתה להינשא, אחרי זמן מה, בא 'החכם צבי' ברגליו והנה הוא חי. מה היה? התברר, שאותו פורע חמל עליו במקום להכות בצד החד הוא היכה בצד השני, הוא **אמנם נפל אבל לא מת**.

לפי זה יוצא, שאלו שעובדים את ה' למעלה מדרך הטבע הם ראויים לנס. אני מתפעל תמיד מדברי בעל השבט מוסר הכותב: ישנם נשים זקנות שנישאו ולא ילדו, שלא יתייאשו, שילמדו משרה אמנו. לא זכיתי להבין, אצל שרה היה הבטחה מאת הקב"ה, לכן אפילו שהיו זקוקים לנס, הם לא התייאשו, כיון שהיה הבטחה מהקב"ה, אבל נשים זקנות הזקוקות לנס, מדוע שלא יתייאשו. 'השבט מוסר' היה אדם ענקי. אחד מגדולי דורו מתבטא עליו - שכל חכמי הדור כקליפת השום לפניו.

"פֶּלֶג גְּבוּן תְּנוּחַ חֶכְמָה וּבְקָרֵב פְּסִילִים"

תְּנוּחָה (יד,ג)

שני פירושים מפרש רבינו יונה. האחד, החכם כיון שהוא מבין בתפארת גדולת התורה, כל מטרותיו היא לעסוק בתורה בהשקט עם הראויים אליה בלבד, הוא מלמדה רק לתלמידים ראויים, כל דבריו רק בזמן הראוי, אבל הכסיל, לימודו רק בשביל להתכבד ולמען שיידעו הבריות מידיעתו אותה, לכן הוא מודיע זאת לכולם. לכן "בלב גבוון תנוח החכמה" רק בליבו, אבל "בקרוב כסילים" שמחפשים את הפרסום - "תודע".

ז"ל המתוק: "בלב גבוון תנוח חכמה" מפני שהוא עוסק בחכמה ליתרון הכשר מעלתה, ומכיר ביקר תפארת גדולתה, והיא צפונה אתו **וישית אליה ליבו כאוצר לפנינים**, ולא ילמדנה רק להגונים, ולא ידבר בלתי דבר בעיתו, וגם כי לא תתודע לאיש מעלתו בחכמה, ישמח וישיש עליה כמוצא שלל רב"

פירוש נוסף, כשחכם נמצא עם חכמים נוספים, אין שמים לב לערכו, כי כולם מתנהגים בעדינות ואצילות כמותו, אבל כשהחכם נמצא בחברת כסילים, אז התנהגותו השונה מבליטה את ערכו. הוא לא שוחק בשחוק הכסילים, ולא מדבר בשפתם השנואה ובלשונם הרעה, לכן השינוי מגלה לכולם, כי מהותו שונה ממהות הכסילים, כמו בושם שמרגישים יותר את ריחו הטוב, במקום שיש ריח רע.

"צִדְקָה תְּרוֹמֵם גּוֹי וְחֶסֶד לְאֲמִים חֲסָאת"
 (יד,ד)

צדקה תרומם כל אומה, אף גויים, אף שכל נתינתם אינה לשמם צדקה אלא בשביל כבוד והתפארות, בכל זאת יצליחו ויעשירו בשכר הצדקה. והחסד שאומות העולם נוהגים בו, מכפרת עליהם כמו חטאת.

"רְצוֹן מֶלֶךְ לְעֶבֶד מִשְׁכִּיל וְעֲבָרְתוֹ תְּהִיָּה מִבֵּישׁ"
 (יד,ה)

שלמה המלך ע"ה משווה את היחס אלינו, ליחס של מלך לעבדיו. לכן כשם שרצון המלך ואהבתו, הוא כאשר העבד יודע לעבוד אותו בצורה נכונה, ולהיפך כאשר **מביש** אותו אפילו שהוא עובד אותו, כועס הוא עליו. כך גם הבורא יתברך, רצונו ושמחתו, רק באלו המקיימים את המצוות מתוך אהבה ויראה, ולא לאלו שמקיימים את התורה **בכדי להתפאר**, אע"פ שהם עובדים את ה' בקיום המצוות. אך מוסיף רבינו יונה, שאע"פ שאינם עושים את רצון ה' ואין הקב"ה מרוצה ממעשיהם, פרס יקבלו ושכר יהיה להם חלף עבודתם.

ה' יזכנו להיות עבדים משכילים בתוך כל ישראל.

להארות והערות
 הרב ישראל ארלנגר:
 ia0527658778@gmail.com

אליבא דהלכתא

נידוני הלכה אקטוראליס
 לעורך לב המעינים

האם יש מקור לומר בכל יום 'אדיר במרום' לאחר ברכת כהנים?

הביאה אמירתו דוקא בחולם חלום, משמע שיש לאומרו רק אז.

וסיים שם, דמכיון שאין מקור ברור לאומרו כל יום, אדרבה יש מקום להחמיר שלא לומר באמצע חזרת הש"ץ דברים שאין בהם חיוב.

אולם יש הנוהגים לומר 'אדיר במרום' בכל יום. ויש לומר דסבירא להו שזו בקשה שבאה תמיד על ברכת הכהנים.

אמנם הנוהגים כך כי הבינו שמה שכתב המ"ב לומר בכל פעם היינו בכל יום, עליהם להקפיד עד הסוף את דברי המ"ב, ולהתחיל באמירת 'אדיר במרום' רק בשעה שהחזן אומר 'טוב בעיניך', כמו שכתב שם להדיא בסוף סק"ו. ולא כמו שרואים שהעולם מתחיל באמירת 'אדיר במרום' מיד כשהחזן מתחיל שים שלום. והענין הוא כדי שסיים אמירת 'אדיר במרום' בשעה שהציבור אומר אמן על ברכת שים שלום.

שוארים אדיר במרום בכל פעם משמע שבכל יום כשמחזירים הכהנים פניהם אומרים אדיר במרום ולא דוקא כשחלם חלום.

אולם בספר זה השולחן [מובא בקובץ ישורון כרך מ' עמ' שפח] דחה הבנה זו וכתב שאין לומר שכוונת הט"ז **שבכל יום** כשמחזירים את פניהם אומרים אדיר במרום, אלא כוונת הט"ז **שבים שחלם** יאמר את שניהם, והיינו לאנשי חוץ לארץ ששם נושאים כפים רק בג' רגלים, ומכיון שהחזיקו עצמם לחולמי חלומות בינתיים, אמרו תמיד רבש"ע וממילא אמרו תמיד גם אדיר במרום, וכמו שכתב הט"ז להדיא בדבריו בסק"ג. אבל בארץ ישראל שנושאים כפים בכל יום אין מקום לאומרו.

ותיריה מזו, דאם היה זה דין לאומרו בכל אדם כל יום כמו שהבינו בדברי הט"ז, זה לא היה אמור להכתב בגמ' בברכות לגבי אדם שחלם חלום, אלא היה צריך להיות מובא דין זה בגמרא בסוטה [מ] ששם מובא כל דיני ברכת כהנים. ומזה שהגמ'

איתא בגמרא בברכות [נ"ה]: מי שחלם חלום ולא יודע מה ראה יעמוד לפני הכהנים בשעה שנושאים כפים ויאמר 'רבונו של עולם אני שלך וחלומתי שלך' וכו'. וסיים בשעה שהכהנים מסיימים ברכתם כדי שהציבור יענו אמן על שניהם. ואם סיים הרבונו של עולם והכהנים עדין לא סיימו את ברכתם, יאמר גם אדיר במרום וכו'.

ומשמע להדיא מדברי הגמרא שכל אמירת 'אדיר במרום' נתקנה רק כאשר חלם חלום אבל לא מוזכר לאומרו בכל יום כמנהג רבים וטובים.

והנה הרי"ף גרס, שבשעת ברכת כהנים יאמר הרבש"ע. **וכשהכהנים מחזירים פניהם** יאמר אדיר במרום וכו'.

וכתב הט"ז [סי' ק"ל סק"ב] ואחרי נמשך המ"ב [סק"ו] שמגירסת הרי"ף משמע שבכל פעם אומרים אדיר במרום בשעה שהש"ץ אומר שים שלום.

ויש שהבינו בדברי הט"ז שמה שכתב

משנת הלך

לקח טוב מפרשת השבוע

בית המדרש לאמונה – בימי דור המדבר ובזמן הזה

במדבר. "קוד" הפתיחה של סניפים אלה, הוא פקידת עיניים והתעוררות הלב.

בעמדנו עתה בשילהי שנת תשפ"א בהשתאות ובפליאה, על כל מה שעובר על העולם, על היהודים ועל היהדות הנאמנה ב"ח החדשים האחרונים, אין צורך להתאמץ לפקוח את העיניים ולפתוח את הלב. אך יש להדגיש שאמנם אין צורך להתאמץ, אך צריכים לעשות זאת!

רבים תוהים ושואלים על מה עשה לנו ה' כזאת? ואין לנו נביא או חוזה ברוח הקודש, שיוכל להשיב על שאלה זו. אך אין זה פוטר אותנו מלהתבונן ב-מה עשה ה'. די במעט התבוננות ופקיחת עיניים, כדי שהלב יתעורר ויאמר: הנה פתח ה' לעינינו סניף של "בית המדרש לחיזוק האמונה".

נשוב לחורף תש"פ מי שמע כזאת? מי ראה כאלה?! שבב קטן לא מוכר, לא שיגרת מתפשט במהירות בכל העולם! כאשר כל הקידמה הטכנולוגית והמחקרית נאלמת דום, מגיפה! חולים! חללים! בתי כנסיות ננעלים! סדרי לימוד משתבשים! שיתוק מערכות וכו' וכו'. ממש גילוי של "ראו עתה כי אני אני הוא". ועתה אחרי ה"מחצית",

המשך בעמ' הבא <<<

שנאמר: "איש צבא פלוני או מדינאי פלוני, הביא את הנצחון".

כך מדברים אלה שלא זכו ללמוד ב"בית המדרש הגבוה לאמונה", של דור המדבר. הם נוטים לשכוח כי "הוא הנותן לך כח לעשות חיל", שזה כולל לפי התרגום גם עצה ומחשבה. ובענין מלחמות, הרי מובא במסכת עבודה זרה (ב:) "מלחמות אני עשיתי". כל זה נובע מכך שהקב"ה מביא אותנו למצב, שבו אנו חושבים את המסוכב לסיבה. כי בכוונה תחילה הקב"ה מכסה את הסיבה האמיתית שהיא - רצונו יתברך. מסיים הרב דסלר ושואל: האם אמנם נרגיש בשעת מעשה (של פיטופטי פוליטיקה ו/או נתינת משקל יתר להשתדלויות למיניהן), שאנו מדברים בלשון המשוגעים?! הרי טמונה כאן "עבודה זרה", אשר איננו חשים בה, להתחרט עליה ולשוב! עד כאן דבריו.

בית המדרש בזמן הזה

כדי לסייע בידי בני עמנו לדורותיהם, לקבל שייכות אל לימודי בית המדרש הגבוה שהיה במדבר, פותח הבורא יתברך ברחמינו מפעם לפעם "סניפים" לאותו בית מדרש, אשר ניתן לכל אחד ואחד לבוא בשעריהם, ולהתחבר באמצעותם אל לימודי בית המדרש שהיה

קרוצים מחומר, שכן ראה ראו את עמוד הענין ורק "בהעלותו יסעו".

אלה הם מקצת מהדברים אשר ביכולתנו לתאר ולשרטט, באופן חלקי ובדמיונו הקלוש, את "תכנית הלימודים" של בית המדרש הגבוה, אשר לימד דעת ותבונה אמת ואמונה את בני דור דעה. ולא להם בלבד נועד הלימוד, אלא לדורות עולם מהוים הדברים המחשה ברורה, כיצד יש לקרוא את "מפת החיים" לפי דרך התורה. אולם ברור ומוכן שבכל דור ובכל תקופה, צצים חדשים לבקרים נסיונות המקשים עלינו את הליכה בתמימות לאור האמונה הצרופה. כפי שמיטיב לתאר הגרא"א דסלר זצ"ל, בספרו "מכתב מאליהו" (ח"א עמ' 165).

"איך מדרגתנו?" שואל הרב דסלר זצ"ל (אחרי שדיבר שם על מדרגת הנשיאה של בני דור המדבר ועוד), והוא משיב: מעולם לא שמענו שייאמר אדם "נשיחה נא בלשון המשוגעים". אולם בעניני אמונה, למשל, אף שלמדנו כי "לא לחכמים לחם ולא לנבונים עושר ולא לגיבורים המלחמה", אף על פי כן כאשר אנו מדברים אודות הפרנסה אנו אומרים: "פלוני הוא בעל חוש מסחרי יוצא מן הכלל". וכן במה שנוגע למלחמות ולמדיניות שייך

יוצאת אשה מפתח ביתה ונושאת את עוללה הקטן בחיקה. אילו יכלנו לבוא בדברים עם העולל הלזה והיינו שואלים אותו היכן הוא נמצא כעת, היתה תשובתו חדה וברורה - בחיקה של אמו. ושוב היינו חוזרים ושואלים אותו אחרי שיצאה האם לרחוב, היכן הוא נמצא, היתה תשובתו - בחיק אמי. את אותה תשובה היינו מקבלים ממנו, גם אחרי שעלתה האם לאוטובוס שעתיד להובילה לעיר אחרת. וגם בעת הגיעה למחוז חפצה, לא היתה תשובת העולל משתנה - אני נמצא בחיקה של אמו!

על פי סיפור תמים ודמיוני זה, מבאר הגר"ח שמואלביץ זצ"ל באופן נפלא את הפסוק "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו". בכל מהלך מסעם במדבר נמצאו בני ישראל באותו המקום, כי הם חשו את עצמם נישאים על כפיו של אבינו שבשמים! ולכן, אומרת הגמ' במסכת שבת (לא:), שכל סתירת אהל במדבר היתה על מנת לבנות במקומו, שכן המקום אחד הוא - בתוך חיקו של המקום ברוך הוא. יש כאן ביטוי נמרץ למדרגת האמונה, אליה הגיעו בני דור המדבר בארבעים שנות שהותם בבית המדרש הגדול לאמונה.

הנהגת ה' הגלויה שהתבטאה בדברים כה רבים, היא היא בית המדרש אשר בו נתגלתה לעיניהם יד ה' הגדולה. הדברים אשר הם ראו, כוללים בין השאר: לחם שירד מהשמים, מים מהסלע שהתגלגל עמם לאורך הדרך, ענני הכבוד שהיו להם לצל ולסוללי דרך, ועוד. ולצד זה מידת הדין הגלויה, שלא חסכה מהם את השבט שהכה בהם כאשר סטו מהדרך, ולו אף סטייה קלה. אש ה' בערה במ כשהיו כמתאוננים, ומכה רבה מאד הכה ה' בעם, בגין היותם מתאונים. כך גם בפרשת המרגלים, בחטאם של קורח ועדתו, ובמקרה של זמרי בן סלוא.

מהלך זה שהיה גלוי בשבט ובחסד, נועד מן הסתם להשריש ולתקוע בלבבות את התמונה הצרופה והאמיתית של החיים. כדי שילמדו, יכירו וידעו ואף ישיבו אל לבבם "כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד". בל נשכח שמדובר כאן בדור הראשון אחרי קבלת התורה, שבו החלו החיים להתנהל בפועל על פי ציווי התורה, ולאור הנדרש מכח התורה לעיצוב כל רגע מהחיים לפי רצון ה' בהלכה, במוסר ובהרגשי האמונה.

הלימוד בבית מדרש זה גבה אמנם קרבנות, אך זה היה חלק מ"שכר הלימוד" שהיה עליהם לשלם כדי להכנס למסלול החיים העילאי של עם ה', העם הנבחר. בראייה המזככת להם הם זכו, לא היה מקום לטעויות כגון "כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה". בתנאים שבהם הם גדלו וגיידו את הדור הבא, לא היתה אפשרות לשגות בעניני השתדלות לפרנסה. שכן הם ראו בעליל, שהמזון המגיע לפי האדם הוא "לחם מן השמים". לא ניתן היה גם להעלות על הדעת ש"לוח הזמנים" של נסיעתם לארץ המובטחת, נוהל על ידי

להארות והערות
הרב מנחם קלמן:
k0548541508@gmail.com

משנת הש"ר

לקחי הפרשה במשנת
הרש"ר הורש

על פי ה'

בשר ודם. הן זוהי המשמעות העמוקה של הצפייה לגאולה של 'חכה לו' בהכנעה לצו השם.

ד. בציבור וגם ביחיד, ישנם תופעות כאלו המצוות לאדם לקחת את גורלו בידיו דוקא למען כבוד שמים, התחושה הזועקת היא שלמען מטרת העל יש להניח את כל החשבונות ולהתקדם, אך אין לשכוח שמי שקבע את התפקיד הכללי, קבע גם מה יהיו הדרכים אליו בהוראותיו בתורה, וקובע גם בכל עת את הדרכים במאורעות הטבע.

במבט של זמן, אולי נוכל להבין את דרכי ההשגחה שיצרה את הנסיעה וההתקדמות דוקא על ידי העצירה והחנייה, כמו שנורא לחשוב היום על האפשרות שלא היו חונים דור המדבר על פי השם, ואולי גם לא נבין, אך מה שחשוב הוא לא ההבנה אלא ההכנעה.

דורות ההמשך את אומנות השלכת היהב על השם, את אומנות ההשלמה עם צו הבורא, במאורעות הטבע ובציווי תורתו.

ג. בתורה הושם הדגש על ציווי החנייה והשהייה המתמשכת, כאומה שחפצה העז ביותר היה להרבות כבוד השם, להגיע אל הארץ המובטחת, היה הקושי גדול פי כמה, דוקא בגלל שהוא נגד לכאורה את רצון השם, דוקא משום שבמבט אנושי היתה תועלת רבה יותר בהתקדמות לעבר היעד. והם עמדו בו. על פי השם.

ג. גם בדורות הבאים גברה השאיפה לשלמות כבוד שמים, רבו התנאים והמקרים המחנים לכאורה את כל השאיפות, הממתנים את ההתקדמות של תיקון עולם במלכות ש-ד-י. ובכל זאת גברה הכניעה וכפיפת הראש למלכות שמים האמיתית, לצו הבורא בדרכיו בטבע ובהוראותיו בתורה ללא חשבונות

א. דור המדבר, אבי דורות ההמשך, התנסה התנשא והתעלה בניסיונות שונים, ייחודי הוא הנסיון של 'על פי השם'.

אומה שלמה, אנשים נשים וטף, נעה במדבר לעבר הארץ המובטחת, המטרה ברורה, השאיפה בוערת, ועם כל זה הדרך על פי השם, כל נסיעה וכל חנייה בהוראה מקומית, השליטה היכן נהיה ובאיזה מצב נמסרה לגבוה.

בכל פעם שחנו הוצרכו להתארגן כאילו הם חונים כעת לתקופה ארוכה, אף שיתכן ותוך שעות ספורות יקבלו הוראה לנסוע.

כל מצב שהורגלו אליו ונהנו ממנו כמו מסע לקראת היעד היה בספק להשתנות, כל מצב שחפצו לצאת ממנו כמו חנייה ועצירה מהיעד יכול היה להישאר לאורך זמן.

אחר שהתעלו בניסיונות אלו, לימדו אותנו,

משנת מחשבה

רעיונית ומיסרים באספקלריית הזמן

ויהי העם כמתאוננים... רע בעיני השם... הרב יחיאל דוד אלכסנדר

בפרשת השבוע אנו נתקלים בחומרת המתאוננים, והרבה ביאורים יש מה כ"כ רע בעיני התלונות, ונכתוב כאן בס"ד כיוון בחיסרון ובעיית התלונות.

"מה שלומך?"
"ברוך השם... אסור להתלונן... הכל משמיים..."

כך נשמע מדי פעם זו שיח בין אנשים,
"אויי... אנו נאנחים, "הכל מהקודוויי שבורן הוא",
"האיבישטער"..." יודעים דוברי האידיש שבינינו להפטיר באנחה,

"איך הולך אתה שואל? אתה יודע... לא פשוט... הכל מאת השם..."
ככה אנחנו "מאמינים בני מאמינים",

(אינני מדבר חליה על מצב של אסון ח"ו, אין אדם נתפס בשעת צער, ולפעמים חייב אדם לפרוק את ליבו וצערו בגד "דאגה בלב איש ישחנה, ואכמ"ל בזה, אלא הכוונה על דרכנו ב"שוטף")

יום אחד קרה לי משהו ששינה לי את כל התפיסה על החיים, בעצם... האמת שלא באמת קרה,

אבל עצם הרעיון של 'אילו היה קורה', עשה אצלי את השינוי הנדרש.

הסכיתו ושמעו,
יום אחד החלטתי "לפנק" את אחד מהילדים שלי בכמה מתנות יקרות ערך, לכבוד הוימוולדת הוא קיבל אופניים משוכללות, נטענות על חשמל, ולכבוד סיום המשניות

בכיתה, כדי שיהיה איזון לכמויות הסוכר והמלח שנאלצים הילדים להתמודד עם כל סיום, קניתי לו בתמורה מערכת לגו משוכללת העובדת על חשמל.

לכבוד סיום הזמן קיבל סט ספרים, לכבוד המבחן המוצלח קיבל ערכת כלי עבודה,

וכן עוד ועוד,
יום אחד אני שומע אותו מדבר עם אחד החברים שבא לראות את האוצר של בני מחמד, ולתדהמתו מה אני שומע אם לא כך: "תגיד לי שמוליק, איך זה לקבל כל כך הרבה מתנות?" שאל חברו בקנאות מה...

"מה אני גיד לך?" עונה בני היקר בעייפות, "לא קל... לא קל... אתה יודע איזה קשה זה להטעין כל יום את האופניים החשמליות, ולסדר את הלגו, אופיףףףףףף... לא פשוט..."

"ואתה יודע מה זה כ"כ הרבה ספרים, למיין ולסדר אותם ולשמור עליהם... אתה יודע מה זה לשמור על כל הכלי עבודה, מברגה של בוש, מקדחה ועוד כל מיני כלים, זה אחריות... נישט פשוט... (מגלה הבן בקיאות חלקית באידיש למתלוננים)... אבל מה אני גיד לך?... יש לי זכות להתלונן???" זה מאבא שלי, והוא טרח וקנה לי את כל זה, אסור לי להתלונן, זה כפיות טובה... אז אתה יודע..."

"שלא תבין, אני אמרתי לאבא שלי תודה, אני מעריך את מה שהוא קנה לי, אבל... תכלס... לא קל... תאמין

לי... "מסיים הבן יקיר במנגינה של מבוגרים, "החיים לא פשוטים..." הייתי בהלם, סליחה???"

זה ההערכה שלך למתנות שטרחתי לקנות לך עם ובלי כסף? אנהות וטרוניות?

ושיא החוצפה שאתה עוד אומר "אסור לי להתלונן" כאילו שיש לך צד שמוטר לך להתלונן, אבל ברוב "צדקות" "החלטת" שלא להתלונן, פשפשש... "אגרויסע צדיק" (אני מחזיר לו באידיש), ממש לתפארת...

כבר החלטתי שאני יקח לו כמה מתנות ויחביא אותם, שירגיש מה זה לפדל עם האופניים הישנות ששיזמו שמיים, לא עובדות על חשמל, שיחזור קצת לסובב את המברגה הידנית הרגילה ואז נשמע אם הוא ימשיך "לא להתלונן, כי אסור להתלונן..."

ואז... תפסתי את עצמי... אוי ויי... השם ירחם עלי... ככה אני מדבר לאבא שבשמיים...

הבן שלי לא המציא כלום, הוא בסך הכל מחקה אותי, חיקוי די מוצלח יש לומר...

מחקה אותי ואת כל המבוגרים הסובבים אותו... סליחה חצוף שכמותך, אני לחוש לעצמי... הקב"ה נתן לך מתנות בלי סוף, אישה, ילדים, מקום מגורים, ועוד ועוד, ואתה נאנח בלי סוף... ומעזי "לא להתלונן"???"

ומה עם כל האברים שבגוף שעובדים וזוכים לך? האות "ל" שהיא לשון "לימוד", מותירה לנו את האותיות "מה" - מה עשה ה' והתשובה: עלינו ללמוד, שהוא יתברך עשה לנו בית מדרש זוטא לאמונה. "ראו עתה כי אני אני הוא". יש כאן שוב גילוי יוצא דופן מאוד, של יד ה' הגדולה!

ומל"ג בעומר, לסוף ימי הספירה. תילי תילים של טילים בשמי הארץ, ואזעקות המפשטים עקמומיות שבלב (כדוגמת הרעמים). כאשר חסדי ה' משולבים בתוך משפטו, שכן רבים

ברוך השם בצורה בריאה, כל האוכל והפינוקים בלי סוף שאתה מקבל ממנו בחינם, ואתה נאנח???

אתה סוחב ארגזים של אוכל, מי הביא לך את הכסף לקנות אותם? ואתה נאנח ונאנח???

אז הרב"ה קרא לך לשיחה על הילד, בסדר, צריך לחשוב מה עושים, אבל אל תשכח, אתה הולך לברר מה ההוראות הפעלה של המתנה המדהימה ויקרת הערך שקוראים לה "ילד", שהקב"ה נתן לך בחינם, ברוב טובו...

יש חתונה, יש עול, נכון ונכון, היום חתונה אחת שווה בטירחה כמו עשר חתונות לפני דור, והיה עוד נשאר עודף... נכון שהיום צריך שהמפיות של הקייטרינג יתאימו לסיכות של הילדות, והראגרים יתאימו לפרחים של הכסא כלה... (אמיתיים כמובן) והדיסק של ריקוד האחייניות צריך להיות מופק באולפני מונה רוזנבלום...

נכון שהכל עול ועול ועול, אבל של מה???" של ח - ת - ו - נ - ה...!!!!

(במאמר המוסגר כמה חבל שלא קפצנו על הטרמפ של חתונות הקורונה, פתאום גילינו שהקידושין אכן תופסים גם בלי כל הבלאגן, אבל זה עניין למאמר אחר בעז"ה...)

פתאום הבנתי שכל הגישה שלי היא שגויה לחלוטין!!!

צריך לומר לאבינו שבשמיים באושר ובשמחה "תודה לך אבא על כל הפינוקים, נכון שזה דורש עבודה, אבל מה העבודה לעומת המתנות

הם הניצולים לאין שיעור מהנפגעים. ולא זו בלבד, אלא יודעי דבר מספרים שהיו כאן אין ספור ניסים גלויים, שבו נראתה שוב היד הגדולה של "מחצתי", ולצידה - "ואני ארפא". ובעוד קולות אלה רועמים באה הקריסה בארמונות קרלין, אשר ידועים בזהירותם, אך כפי שאמר האדמו"ר: "מפני ה' אי אפשר לברוח". שוב הדין הנורא במקום ובשעה כל כך מיוחדים, זועק ושואג: "ראו עתה כי אני אני הוא, אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא

העצמות שאתה נותן לי כל הזמן..." "תודה לך אבא שאני תקועה עכשיו אצל התופרת כמה שעות, כי יש לנו חתונה שכ"כ חיינו לו, ותודה לך שיש לי עוד עול עצום של הכנת עוגות וקוגלים לאפורוף ועוד לא השגנו מישהו שיעשה את השבע ברכות השלישי... תודה לך אבא ואנא תעזור לי לעמוד בזה..."

שמעתי סיפור על אחד מהצדיקים שבא אליו יהודי לבקש ברכה שיצליח לקנות דירה גדולה, כי יש לו דירת 3 חדרים וצפוף לו מאוד עם 10 ילדיו, אמר לו הצדיק קודם כל מזל טוב על זה שהתחנת, ואחר מזל טוב שנולדו לך 10 ילדים, ועוד עוד מעיז לבקש עוד.

לדעתי הפשט בסיפור כי היהודי בא במנגינה של תלונה להקב"ה, רבונו של עולם אין לי מקום לכל הפינוקים שאתה נותן לי, וזה רצה הצדיק לעורר אותו, שים לב כמה קיבלת.

נכון, ודאי שצריך וחובה להתפלל שימלא הקב"ה כל משאלות ליבנו, הוא רוצה ומחכה לתפילתנו, אבל במטותא מאיתנו, בלי מנגינה של תלונות.

נודה לו, נרקוד מאושר על כל הפינוקים בלי סוף, ואז נבקש על עוד.

ימלא הקב"ה כל משאלות ליבנו לטובה. אמן.

אין מידי מציל".

רצון ה' הוא, שנתקע עמוק בליבנו שמלוא כל הארץ כבודו, וכל דבר ודבר ישק אך ורק על פיו, ואין עוד מלבדו! נתפלל ונקוה "לראות מהרה בתפארת עוזך", אולי נפתח בית המדרש לעינינו כדי להכין אותנו לביאת המשיח במהרה בימינו (כפי ששרו במירון, שעה קלה לפני האסון). על כן הבה נפקח עינינו ונעורר את לבנו, לראות את ידו הגדולה של ה' יתברך, ולהימנות בכך על באי בית המדרש הגבוה לאמונה.

אידחו, לכן הוסיף הפסוק במנין בני גרשון תיבות "גם הם" להורות שאעפ"כ נשא את ראש בני גרשון גם הם, ודו"ק, ובס"ד כל הקושיית שהקשינו נתיישבו על נכון באופן נפלא.

עכ"ד. ש"י ודפח"ח.

ולענ"ד נראה ליישב קושיא זו בדרך אחרת, דכיון שציווה למנות קודם את בני קהת לפני בני גרשון הבכור, היה מקום למשה לסבור שלא למנות את בני גרשון כלל כיון דאידחו

כך לא הזכיר אצלו לשון "נשא". ובזה אתי שפיר נמי מה שאמר במנין בני גרשון "גם הם" ולא אמר "גם אותם", לפי שרצה לומר הלא גם המה יש להם יתרון אשר מצידו הם ראויים לנשיאת ראש והיינו הבכורה כאמור.

כך לא הזכיר אצלו לשון "נשא". ובזה אתי שפיר נמי מה שאמר במנין בני גרשון "גם הם" ולא אמר "גם אותם", לפי שרצה לומר הלא גם המה יש להם יתרון אשר מצידו הם ראויים לנשיאת ראש והיינו הבכורה כאמור.

כך לא הזכיר אצלו לשון "נשא". ובזה אתי שפיר נמי מה שאמר במנין בני גרשון "גם הם" ולא אמר "גם אותם", לפי שרצה לומר הלא גם המה יש להם יתרון אשר מצידו הם ראויים לנשיאת ראש והיינו הבכורה כאמור.

כך לא הזכיר אצלו לשון "נשא". ובזה אתי שפיר נמי מה שאמר במנין בני גרשון "גם הם" ולא אמר "גם אותם", לפי שרצה לומר הלא גם המה יש להם יתרון אשר מצידו הם ראויים לנשיאת ראש והיינו הבכורה כאמור.

וזכנו לקבל שבתות מתוך רוב שמחה

מוקד שבת ברכסים לשירותכם - מרפאת סביון רח' סביון 40
שעות פעילות: ליל שבת: 18:00-20:00 | יום שבת: 08:00-12:00 | טל. 04-664-1025

